

‘Wij zijn een soort Facebook’

Gezinnen verbinden via bruggenbouwers en ijsbrekers

Elke dag werken met kinderen betekent automatisch ook werken met gezinnen. Opvangorganisaties die daar sterk op inzetten, hebben onder meer oog voor ‘ontmoeting’ tussen ouders. Waarom doe je dat? En hoe? Dit is het derde en laatste artikel in de reeks waarin Naomi Geens uit haar doctoraatsonderzoek (zie kader) conclusies over ontmoeten meegeeft. Slotconclusie: Ouders met elkaar in verbinding brengen vraagt niet per se om koffie, wel om aandacht.

Ontmoeting bevorderen is meer dan zomaar wat koffie schenken. Ook al doe je het op een koffiemoment, ook dan ben je professioneel bezig. Ontmoeting bevorderen is namelijk hard werken: je probeert bewust mensen samen te brengen, werkt mogelijke drempels weg, enzovoort. Ik mocht dat onzichtbare werk van begeleiders verschillende keren observeren en merkte dat het vaak in kleine details zit. Waar kun je op letten als je ouders die elkaar nauwelijks kennen op een ongedwongen manier wil uitnodigen tot contact?

Tussenpersonen

Dagelijks bouwen begeleiders aan de vertrouwensrelatie met gezinnen. Vaders en moeders vertellen hun hoe het weekend is geweest, over hun thuissituatie of wat hen bezighoudt. Soms delen ouders specifieke vragen en zorgen. Dat gaat vaak over hun kind, maar evengoed over (de zoektocht naar) werk, een nieuwe woning... Als begeleider ben je dan niet alleen een luisterend oor, een belangrijk klankbord, zo nu en dan weet je iets wat deuren kan openen. Zo zocht een moeder naar een huursubsidie, maar had ze geen idee waar te beginnen. Begeleidsters Maryam en Fadila wisten dat een andere moeder in de woonwinkel werkt. Via hen kwamen beide moeders met elkaar in contact: ‘We zijn dan ook een beetje tussenpersoon.’ Als begeleider leg je linken in het sociaal netwerk van mensen. Een beetje zoals Facebook: als die persoon zus is en die persoon zo, kunnen ze met elkaar verbonden worden.

Bruggenbouwers

Er is niet altijd een specifieke aanleiding nodig om als begeleider tussenpersoon te zijn. Ook wanneer je ouders voor andere gelegenheden samenbrengt kun je bruggen bouwen. Denk aan een ontbijt, een voorleesproject... Tijdens de breng- en haalmomenten verzamel je enkele ouders om je heen. Je nodigt hen meteen

uit om een boekje te pakken en iets voor te lezen. Met je eigen enthousiasme en wat humor steek je ouders aan. Doordat jij het ijs breekt, kunnen ouders verder met elkaar contact leggen.

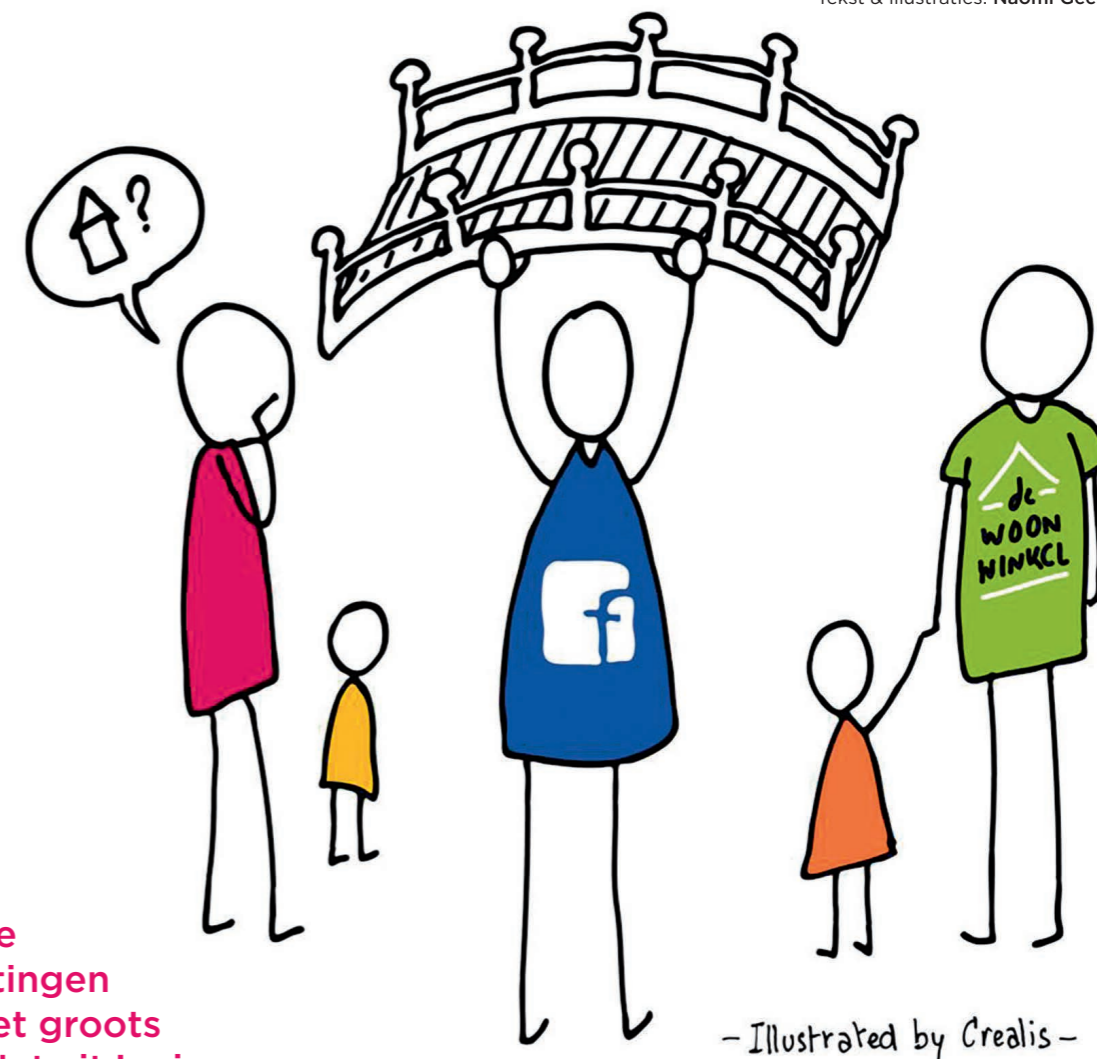
Zo zag ik hoe een kleine interventie een ontmoeting doet ontstaan, pas nadat de bruggenbouwer in kwestie weg was. Tijdens een pannenkoekenfeest zit een leidinggevende gehurkt tussen twee moeders in, met Maimuna op haar schoot. Ze praat nu eens met de mama van Farid, dan weer met die van Mats. Als ze even later weggaat, wijst de mama van Farid naar Mats die aan het spelen is. ‘Is hij jouw zoon?’ Mats’ mama knikt. De mama van Farid voegt er nog aan toe: ‘Hij heeft mooie ogen.’

Hoe klein deze ontmoeting ook lijkt, ze is niet onbelangrijk. Het is de eerste keer dat ik de mama van Farid een andere ouder zie aanspreken. De verantwoordelijke is bruggenbouwer geweest, er is een eerste contact ontstaan.

Ijsbrekers

Wil je een bruggenbouwer zijn, dan is het handig om concrete aanleidingen te hebben waarmee je het ijs kunt breken. Samen de handen uit de mouwen steken is vaak een goede ijsbreker. De papa van Rayan werkt bij de groendienst. Als een grote boomstam in de tuin verlegd moet worden, neemt deze anders vrij bescheiden vader meteen de leiding over een groep ouders die thuis verschillende talen spreken. Met de nodige gebaren voltooiën ouders de klus. Dat zijn meer dan twee vliegen in één klap: de opvang is geholpen, de ouders voelen zich van betekenis, de vader van Ryan heeft een andere kant van zichzelf kunnen tonen, de vaders en moeders uit dat werkgroepje spreken elkaar nu makkelijker aan.

Het hoeft niet altijd zo direct, er zijn ook indirecte ijsbrekers. Denk bijvoorbeeld aan de foto die je ophangt van het nieuwe gezin

Inzetten op kleine ontmoetingen hoeft niet groots te zijn. Het zit 'm in veel kleine dingen

dat jullie in de opvang verwachten. Je kunt 's ochtends op een groot bord de naam noteren of de foto omdraaien van de kinderen die aankomen. Wanneer kinderen naar de kleuterklas overgaan, kun je foto's van buurtscholen uithangen met daarbij de kinderen die naar die school gaan. Het meest gebruikelijke is misschien wel het digitale scherm met een beeldverslag van jullie activiteiten. Zorg dat daar ook foto's met ouders tussen zitten. Zijn er enkele vaders en moeders mee geweest op uitstap? Dan kan dat een aanleiding zijn om met elkaar te praten. ‘Hoe was het? Volgende keer wil ik ook mee!’ Bedoeling is dat je ouders zo veel mogelijk ijsbrekers geeft om elkaar aan te spreken.

Gastheer / Gastvrouw

Tussenpersoon zijn, bruggen bouwen en het ijs breken: eigenlijk komt het erop neer dat je ouders met elkaar verbindt alsof ze op jouw feest te gast zijn. Dan ben jij de gastheer of gastvrouw die zorgt dat niemand afgezonderd staat, dat mensen elkaar leren kennen door het gemeenschappelijk gespreksonderwerp dat jij hun hebt gegeven.

De realiteit is natuurlijk dat ouders tijdens het brengen en halen maar heel kort in de opvang zijn. Hebben ze dan wel tijd voor

die ‘ontmoetingen’ met andere ouders? Het goede nieuws is dat een betekenisvolle ontmoeting helemaal niet lang hoeft te duren. Twee minuten is vaak al voldoende. Zo kan een vader zich gesteund voelen als hij kan vertellen dat die onderbroken nachten best wel zwaar zijn. Het doet deugd dat een andere ouder reageert met ‘Dat is wat, hè!’ Zelfs zo'n korte reactie geeft het gevoel er niet alleen voor te staan. Ook wanneer het gesprek niet over kinderen gaat, maar over pakweg veilige fietspaden is de essentie het onderlinge contact. Al die kleine doordeweekse ontmoetingen maken het gemakkelijker om elkaar later, in de opvang of daarbuiten, uitgebreider te ontmoeten. ◀

Onderzoek naar ontmoeting

Vanuit het idee dat het kleine ontmoeten tussen mensen waardevol is, onderzocht Naomi Geens in haar doctoraatsstudie de interacties tussen ouders onderling en tussen ouders en professionals. Alle citaten uit dit artikel komen uit interviews met ouders en professionals, ze zijn anoniem gemaakt.